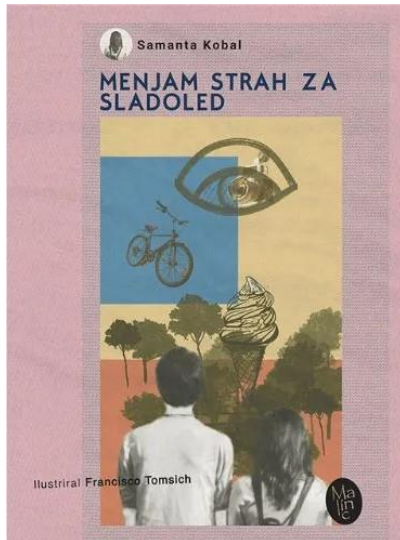

Kobal, Samanta: **Menjam strah za sladoled.**

Ilustr.: Francisco Tomsich. Medvode: Malinc, 2023, 228 str.

| M – 4. stopnja

| Fantje | Odraščanje | Prijateljstvo | Vrstniki | Nasilje | medvrstniško nasilje | mladostniki | nacionalizem | nasilneži | šole | tolpe

Odličen problemski roman za srednješolce, tudi že za bralce v 3. triletju OŠ, za medgeneracijsko branje in pogovore. 😊

Tema romana je (medvrstniško) nasilje, toda tudi odpor, razumevanje in prijateljstvo (glej gesla!); pripoved je sveža, inovativna, izvirna. Knjiga je oblikovana v skladu s kriteriji oblikovanja gradiv za bralce z disleksijo.

Spodbude za branje:

Za mentorice in mentorje branja: spremna beseda Katarine Kogej z naslovom »Prehajanje meja: med Tomaževim notranjim in zunanjim svetom«, ki dobro mdr. predstavi različne izvore nasilja, nestrpnost v obmejnem okolju Nove Gorice ter dileme mladih, »kaj je nestrpnost, kaj prijateljstvo, kako premagati strah in kaj pomeni ravnati odgovorno?«

Kaj lahko pričakujemo v romanu z naslovom *Menjam strah za sladoled*? Česa nas je strah? Nasilja? Doživljamo medvrstniško nasilje? (Žal je tega veliko in preveč; morda bi mladi bralci želeli spet enkrat o tem in nam zaupati svoje stiske.)

Gre za prvoosebno pripoved šestnajstletnega Tomaža, ki je malo introvertiran, sicer pa živi običajno življenje najstnika in pristrčno prijateljuje z nekaj let mlajšo Manco. V njegov blok se preseli slovensko-italijanska družina iz Rima in Tomaž se na prvi pogled zagleda v Tereso, ki postane tudi njegova sošolka. Stvari pa se zapletejo, ker Teresi sledi tolpa nasilnežev. Tomaž in še dva prijatelja ji skušajo pomagati in jo rešujejo tudi tako, da se fizično spopadejo z nasilneži. Mladi ukrepajo sami, ne želijo vpletati odraslih.

Po branju si zaupamo prve vtise. Seveda prisluhnemo tudi, če mladi bralci začnejo takoj pripovedovati o svojih izkušnjah z nasiljem.

Potem vodimo pogovor tako, da si vendarle povemo naslednje reči:

-Tomaž spoznava vzroke nasilja, tako družinske kot družbene, začne razumevati različno življenje družin in njihov vpliv na otroke, spoznava sodobni čas, v katerega segajo neporavnane zadeve iz preteklosti idr. Ko se obenem še sprašuje, če je nasilje prava pot za rešitev, pravzaprav odrašča. Tomažev notranji monolog nam razkriva, da se sprašuje o marsičem. (Pogovarjamo se o vzrokih družinskega in družbenega nasilja, kakor ga spoznavamo iz pripovedovanj književnih oseb in iz dogajanja v romanu.)

-Kaj menijo mladi bralci o tem, da Tomaž, njegova prijatelja in Manca sami rešujejo Tereso pred nasilneži? Teresa pa niti ne želi vpletati svojih novih sošolcev!? Bi ne bilo bolje že od vsega začetka povedati za nasilneže staršem in učiteljem? (Tomaž mame ne bi vpletal, čeprav se sicer dobro razume z njo in z očetom, ki živi na drugem koncu mesta; Manca je zelo samostojna, staršema kot da je le nadomestilo za prvega otroka, ki jima je umrl, veliko je sama, ker sta starša zelo zaposlena s svojim podjetjem; (...) pri prvem nasilju na šolskem hodniku kličejo varnostnika, ampak se dolgo časa ne pojavi itd. Kaj vse skupaj ne pomeni, da se na odrasle itak ne gre zanesti?)

-Kakšen se jim zdi sklepni pretep v zapuščeni stavbi? Prihod treh hujših tatov? Pa oni moški na balkonu? (Je vse skupaj malo manj verjetno ... morda malo »filmsko«, kot pač zadevo doživlja Tomaž?)

-Ker zgodbo spremljamo skozi Tomaževo prvoosebno pripoved, imamo bralci dober uvid v njegov notranji svet, ki ga sam pogosto doživlja kot film oz. se mu dogajanje zdi, kot da bi spremljal snemanje filma, včasih tudi omeni oko kamere, kamera se zasuče idr. (Avtorica je diplomirana dramaturginja, zanima jo preplet pripovedništva z vizualnim svetom.) Precej filmski so morda tudi nekateri podrobnejši opisi oblačil, kepic sladoleda idr.

-Se jim zdi, da ilustracije Francisca Tomsicha poglobljajo ta vizualni vtis?

-V besedilu je kar nekaj narečnega govora in italijanščine; je to moteče? (Je to moteče za mlade bralce iz drugih slovenskih pokrajin?) Kaj menijo o tem, da Tomaž svoja spoznanja na koncu nekaterih poglavij povzame s ključniki (hashtagi)?

-Razmišljam, kaj bi še ... aha, prijateljstvo med 12-letno Manco in 16-letnim Tomažem ... Kaj ni malo manj verjetno? Mislila sem, da je Manca malo zaljubljena v Tomaža, pa tako lepo sprejme Tomaževo zagledanost v Tereso in ju celo podpira? So še kakšne druge reči brez trdnejše psihološke osnove?

-Pa saj mi v pripravi ni treba vsega predvideti vnaprej: prisluhnila bom mladim bralcem in jim sledila ...

Nadaljnje spodbude:

-Pričujoči roman je prvenec Samante Kobal, ki je diplomirana dramaturginja in se veliko ukvarja z gledališčem. https://sigledal.org/geslo/Samanta_Kobal